

Malmö högskola
Lärarytbildningen

Kultur – Språk – Medier

Självständigt arbete på grundnivå del II

15 högskolepoäng

Intervju med den andre

Elin Skaremark-Nyman

Lärarexamen 210hp
Kultur, Medier, Estetik
Datum för inlämning: 2011-10-27

Innehåll

Inledning	3
Metod	3
Inför intervjun	3
Genomförande	3
Analys	4
Presentation	5
Inledning	5
Vilken typ av fråga frågades mest?	5
Varför just denna typ av fråga?	5
Diskussion	7
Källförteckning	8
Bilagor	9

Inledning

Som en del av lärarutbildningen ska vi planera, genomföra och analysera en etnografisk intervju med ett barn.

I ett socioekonomiskt utsatt område i utkanten av en storstad i södra Skåne ligger en liten skola med ca 200 elever. Samtliga av dessa elever har svenska som andraspråk, så även vår intervjuperson, vi kan kalla honom för Sabri. Sabri är 10 år gammal och går i årskurs fyra. Den fråga vi ville undersöka var Sabris syn på kamrater.

Metod

En etnografisk fältstudie används för att ”förstå andra människors sätt att leva och lära” (Kullberg 2004:12) och på så sätt fånga ”dessa människors erfarenheter genom människornas uttryckssätt” (Kullberg 2004:12).

Inför intervjun

Inför projektet kontaktades skolan och där fanns en elev läraren tyckte var passande till projektet. Inför det första mötet med Sabri, som även skulle bli vårt intervjutillfälle, satte vi, jag och min kurskamrat, oss ned och genom att diskutera kom vi fram till att båda ville inrikta sig på hans kamrater. Kullberg (2004) och Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) skriver att det är svårt att skriva ned konkreta frågor eftersom du som intervjuare inte vet vad eleven ska svara. Därför gjordes istället en mind-map (fig. 1) med de områden vi ville ta upp och som var tänkbara sidospår på frågan, till exempel ovänner, om han leker med samma personer på fritiden som i skolan, vad de gör när de leker och så vidare. Vi lånade en diktafon och en filmkamera, dock använde vi inte filmkameran under intervjutillfället. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) samt Kullberg (2004) skriver att ja och nej frågor, eller så kallade slutna frågor, helst ska undvikas i intervjusammanhang eftersom dessa inte tillför något om hur barn tänker. Därför kom vi överens om att dessa frågor helst skulle undvikas.

Genomförande

Av etiska skäl gav vi Sabri en lapp som hans föräldrar skulle få där det stod vilka vi var, vad vi gjorde samt mail-adresser till oss om det var något de undrade (fig. 2).

Kullberg (2004) skriver att när man ska intervjua mindre barn, är det bra om de får prova diktafonen innan, så de blir bekanta med den. Detta tyckte jag var en bra idé, så vi spelade in våra röster och lyssnade på dem. Under intervjutillfället föreföll det så att jag blev mer en observatör, dock skriver Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) att tystnad kan föra samtalet vidare.

Diktafonen låg på bordet under hela inspelningen dock gjordes ett avbrott efter ca 20 min för att lyssna att det blivit bra. Vi fortsatte sedan i ca 10 min till. Efter första frågan under intervjutillfället lades Mind-mapen, som var nedritat på ett papper, fram på bordet så någon inriktning inte skulle glömmas. Filmkameran lät vi vara under intervjun eftersom vi ansåg att den skulle bli överflödig. Efteråt satte vi oss med detsamma för att transkribera hela intervjun när vi fortfarande hade den färskt i minnet. Detta tog ca en timme.

Analys

Inför skrivandet satte jag mig ned med den transkriberade intervjun samt det inspelade materialet och lyssnade/läste igenom det ett antal gånger. Dessutom läste jag igenom de kurslitteraturböckerna som jag ansåg skulle hjälpa mig i detta avseende. Den fortlöpande analysen (Kullberg, 2004) (Fig. 3), skrevs i sektioner efter vare gång som jag träffade Sabri, för att sedan slås samman till en flytande text inför skrivandet av denna examinationsdel. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) ger exempel på hur analysarbetet kan utföras. Denna modell har jag bestämt mig för att följa vilket ger följande upplägg:

- ⤴ Läs den transkriberade texten samt lyssna på intervjun.
- ⤴ Dela upp intervjun i olika kategorier
- ⤴ Tolkning/Analys

Eftersom intervjun skulle stå i fokus på examination valde jag att fokusera på de frågor som ställdes till vår elev, mer än vad han svarade på dem. Efter att ha lyssnat på intervjun samt läst den transkriberade texten kategoriserade jag frågorna efter vad Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) beskriver för olika typer av frågor. Till sist ställde jag mig frågorna:

- ⤴ Vilken typ av fråga frågades mest?
- ⤴ Varför just denna typ av fråga?

Presentation

Inledning

I intervjusammanhang finns det många olika frågor som kan ställas. Några frågor bör undvikas medan andra frågor uppmuntras att användas (Doverborg och Pramling Samuelsson, 2000). Precis som jag har nämnt ovan bör frågor där eleven kan svara ja eller nej undvikas eftersom dessa inte tillför något (Doverborg och Pramling Samuelsson, 2000; Kullberg, 2004). Istället bör frågor som uppmantar eleven att berätta eller förklara något användas till exempel "Berätta för mig...", "Hur lärde du dig läsa?" eller "Hur gör du om...?" (Doverborg och Pramling Samuelsson, 2000). Kullberg (2004) skriver hur viktigt det är som etnografisk forskare att lära sig att lyssna aktivt, alltså på vad eleven verkligen säger istället för att fundera på följdfrågan. Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) beskriver även att tystnaden kan föra samtalet vidare. Att som intervjuare måste jag våga låta tystnaden vara. Ge eleven lite betänketid och inte tro att tystnaden är ett tecken på att eleven inte har förstått frågan och då försöka förklara vad jag menar.

Vilken typ av fråga frågades mest?

Även om vi kom överens om att de slutna frågorna helst skulle undvikas var det dessa frågor vi fick mest av, hela 15 frågor av 33 var frågor som Sabri kunde svara ja eller nej på. De andra toppfrågorna var uppföljningsfrågor (fem frågor) samt undersökande frågor (fyra frågor).

Varför just denna typ av fråga?

I vardagliga händelser och företeelser är vi mest vana vid att ställa s.k. slutna eller smala frågor. Det är exempelvis mycket lättare att fråga: Tycker du om läsning? Än: [...] Vad (Hur) gör du när du läser?

(Kullberg, 2004:112)

Detta anser jag kan vara en anledning till varför det blev många slutna frågor. En annan anledning kan vara att Sabri aldrig gav oss någon anledning att byta typen av frågor. För även om de flesta av våra frågor var slutna svarade han näst intill aldrig endast ja eller nej.

Intervjuaren: När ni spelar är ni många då?

Sabri: Nej, vi är typ åtta i ett lag. Ja, åtta och åtta, och sen kör vi typ en liten turnering och så vinner vi en pokal på låtsas. Så vi har vunnit en turnering. Så först är vi två lag får köra och någon får vänta. Sen, den som vinner får spela igen och sen nästa gång, så sitter vi och sen får de spela.

Intervjuaren: Vem är det som spelar fotboll, när du säger kompisar. Är det pojkar och flickor blandat?

Sabri: Flickorna kan välja. Om vi säger ni kan vara med men om de inte vill, så kan de få välja så annars vi kör alla. Vi har grupper, tre grupper, samma som vi kör med vårans grupp... (funderar) typ vi har Malin och någon har Johan och någon har... Vad heter det?

Intervjuaren: Alltså mentorsgrupper, som ni spelar?

Sabri: Ja.

Dessa svar ovan visar bara några exempel på Sabris utvecklande svar på våra slutna frågor.

Om vi endast hade fått ja eller nej som svar hade vi självklart varit tvungna att tänka om under intervjun och försökt få fram information på ett annat sätt. Då hade det antagligen funnits mer olika typer av frågor i försök att lirka fram svar.

En anledning till att Sabri gav oss dessa utvecklade svaren kan bero på att intervjun skedde på hans så kallade hemma plan. Han var i skolan där han känner sig trygg och vet hur han ska vara. Dock skriver Kullberg (2004) att platsen intervjun sker på borde vara så neutral som möjligt och inte särskilt bekant för någon. Men eftersom vår intervju skedde mitt på dagen under skoltid ansåg vi att det var lättast för vår elev att ha intervjun på skolan där han lätt kunde gå tillbaka till sin lektion.

Diskussion

Det svåra med att intervjua barn är att veta om de svarar ärligt eller det som läraren vill att de ska svara (Doverborg och Pramling Samuelsson, 2000). Dock är intervjuer ett bra redskap om jag som lärare vill veta vad barnen har lärt sig eller vad de anser vara viktigt, för det är kanske inte samma saker som jag tänkt att de skulle lära sig eller tyckt varit viktigast i undervisningen (Doverborg och Pramling Samuelsson, 2000).

Även om både Kullberg (2004) och Doverborg och Pramling Samuelsson (2000) anser att slutna frågor bör undvikas kan jag tycka att det beror på vem jag som lärare intervjuar. För just Sabri fungerade slutna frågor lika bra som någon annan fråga vi ställde, dock kanske han är ett undantag.

Att gå ut och göra en intervju och tro att jag ska få reda på elevens världsbild är lite att narra mig själv. Eftersom en persons identitet är olika i olika kontexter (Stier, 2003) kan du egentligen bara få reda på hur personen är i den kontexten den befinner sig i just då. Enligt Nightingale och Cromby (2001, citerade i Stier, 2003) spelar även hur jag är som person och intervjuare in med hur eleven är i sammanhanget. Eftersom identiteten, enligt dem, är konstruerad av det sociala samspelet mellan människor. Även Trondman (2003) skriver att jag ser personer och värderar deras handlingar och uttalanden efter mina egna erfarenheter.

Att göra en etnografisk studie samt att utföra en intervju kräver träning. Även att analysera en intervju kräver mycket mer tänkande och träning än vad jag först trodde. Jag har lärt mig väldigt mycket bara genom att genomföra denna mindre intervju samt en analys av den. Jag har märkt fallgropar och möjligheter med att använda en mind-map och även med att ha ett pratglatt och öppet barn som intervjuobjekt. Nöten att knäcka till nästa gång kommer antagligen vara att få en elev att inte bara svara ja och nej på mina frågor.

Källförteckning

Doverborg, Elisabet & Pramling Samuelsson, Ingrid (2000). *Att förstå barns tankar: metodik för barnintervjuer*. 3., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Kullberg, Birgitta (2004). *Etnografi i klassrummet*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

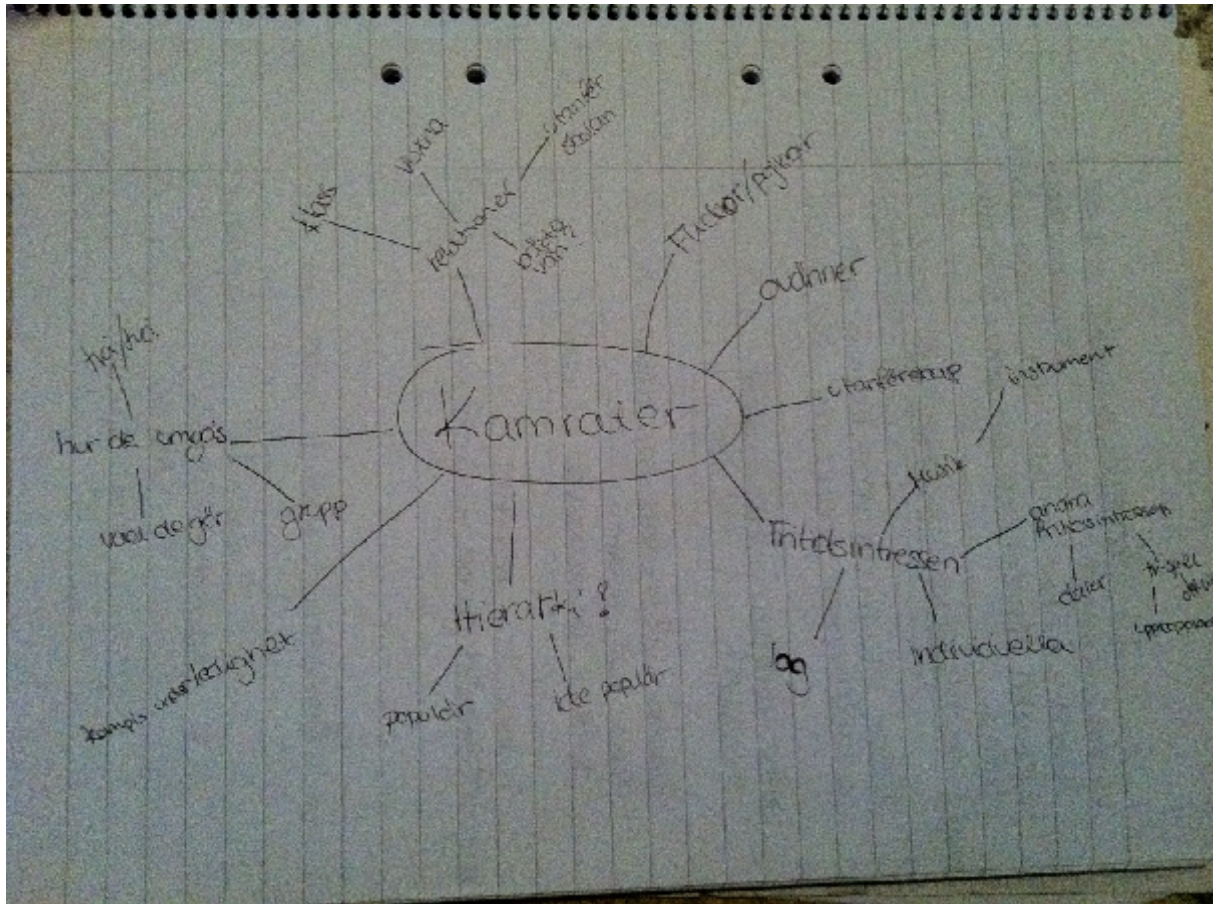
Stier, Jonas (2003). *Identitet: människans gåtfulla porträtt*. Lund: Studentlitteratur

Trondman, Mats (2003). *Kloka möten: om den praktiska konsten att bemöta barn och ungdomar*. Lund: Studentlitteratur

Bilagor

Fig. 1

September 2011

Hej!

Vi är två studenter på Lärande och samhälle på Malmö högskolan. Vi heter X och X.

I vår lärarutbildning ingår att göra ett porträtt av ett barn. Vi har valt X och kommer att träffa honom vid ett par tillfällen under höstterminen (på skolan).

Vi kommer att dokumentera arbetet på olika sätt och hoppas att ni samtycker till detta. En del av vårt arbete kommer X att få av oss när vi slutfört vårt porträtt. Dokumentationen är intern och kommer bara att visas för vår klass på Malmö högskola.

Har ni frågor kan ni kontakta oss på:

Mail-adress

Med vänlig hälsning

X och X

Fig. 3 (utdrag ur den fortlöpande analysen. *Kursiv* - funderingar)

Redan efter första frågan (Hur är det med kamrater på skolan?) får vi reda på att han älskar att spela fotboll med sina kompisar: ”Ja, de är snälla och vi lekar mycket fotboll. Det är många som vill bli min kompis. Vi spelar väldigt mycket fotboll och de tycker om när jag spelar fotboll.”

Nya Zlatan kanske? Han (Zlatan) har verkligen påverkat barn med svenska som andraspråk till det bättre.

”Så vi har en turnering.” svarade han när vi frågade om det var många som spelade. *Väldigt moget för 10 åringar.* Vi frågar var han brukar spela fotboll när de har rast, vilka som brukar spela med honom. Om det är både tjejer och killar som spelar. *Jag blev lite förvånad när han sa att tjejerna fick vara med om de frågade. Annars, vad jag har varit med om, brukar tjejerna få svaret nej om de vill vara med. Och därför även slutat fråga.* Han sitter still och gör inte mycket gester när han pratar och svarar på våra frågor. *Kan bero på pappret han hade i handen och höll på att knyckla med det. Nervös?*